

Điều kỳ diệu đến từ kỹ thuật can thiệp

Chưa thời điểm nào, việc ứng dụng khoa học công nghệ trong y tế lại được triển khai rầm rộ và mạnh mẽ như hiện nay. Nhiều kỹ thuật mới, chuyên sâu, rất ít bệnh viện tuyến tỉnh trong cả nước làm được, đã được triển khai thực hiện tại Đồng Nai. Trong đó, có thể nói sự phát triển của các kỹ thuật can thiệp đã đánh dấu một bước tiến đáng kể của ngành y tế Đồng Nai.

Bài 1: Cứu sống nhiều ca nguy kịch

Các kỹ thuật can thiệp mà Đồng Nai đã triển khai là: can thiệp tim mạch, can thiệp mạch máu não, can thiệp đặt stent graft động mạch chủ bụng... Đây là những kỹ thuật mới, tiên tiến đã tạo ra những bước đột phá trong việc điều trị các bệnh liên quan đến tim mạch, thần kinh, mạch máu...

Các bác sĩ Khoa tim mạch can thiệp Bệnh viện đa khoa Thống Nhất thực hiện một ca can thiệp tim mạch cho một bệnh nhân bị nhồi máu cơ tim

* Hồi sinh

Qua gần 2 năm triển khai kỹ thuật tim mạch can thiệp tại Bệnh viện đa khoa Thống Nhất và Bệnh viện đa khoa Đồng Nai, hàng trăm ca nhồi máu cơ tim cấp đã được cứu sống kịp thời, thoát khỏi cảnh tàn phế hoặc tử vong. Trong đó có nhiều ca đã ngưng tim, ngưng thở, chết lâm sàng nhưng với sự nỗ lực trong cấp cứu và được can thiệp tim mạch kịp thời mà nhiều bệnh nhân đã thoát khỏi "án tử" trong gang tấc.

Mùa xuân năm nay cũng là gần một năm, ông Sính Cẩm Sủi, 46 tuổi, ngụ tại xã Phú Lợi, huyện Định Quán thoát khỏi họa nạn. Vào mùng 4 Tết năm Bính Thân 2016, ông Sủi đang đi chúc Tết người thân thì lên cơn đau tim đột ngột, người tím tái, đã được đưa đi cấp cứu tại Bệnh viện đa khoa khu vực Định Quán và được chuyển đến Bệnh viện đa khoa Thống Nhất cấp cứu trong tình trạng nguy kịch do bị nhồi máu cơ tim cấp thành dưới, có biến chứng rung thất, ngưng tuần hoàn hô hấp. Bệnh nhân không chỉ ngưng tim mà còn ngưng thở kéo dài phải thở máy.

Ông Sính Cẩm Sùi, xã Phú Lợi, huyện Định Quán phần khởi khi được cấp cứu qua con
nhồi máu cơ tim cấp

Kết quả chụp mạch động mạch vành cho thấy, ông Sùi bị tắc hoàn toàn động mạch vành phải của tim kèm nhiều huyết khối. Ngay sau khi hồi sức, bệnh nhân đã được các bác sĩ Bệnh viện đa khoa Thống Nhất can thiệp mạch vành cấp cứu bằng cách dùng một loại ống thông nhỏ để đưa một bóng nhỏ từ phía ngoài vào lòng động mạch vành bị tắc rồi nong và đặt stent để thông đoạn động mạch bị tắc, làm tái thông dòng máu lên tim cho bệnh nhân. Ông Sùi chia sẻ: "Trên đường đi từ huyện Định Quán lên dù được cho thở oxy nhưng tôi vẫn rất khó thở và đau ngực khủng khiếp. Đến khi tôi tỉnh lại cứ tưởng có phép màu vì cứ nghĩ mình không qua được".

Tương tự bà Nguyễn Thị Bé, 70 tuổi, ngụ tại KP.2, phường Tân Vạn, TP.Biên Hòa vui vẻ cho biết, bà như đã "hồi sinh" sau ca bệnh nhồi máu cơ tim cấp. Nhờ các bác sĩ Bệnh viện đa khoa Đồng Nai cấp cứu bằng phương pháp can thiệp tim mạch mà bà đã hồi phục sức khỏe. Nhớ lại ca cấp cứu cho bà Bé, bác sĩ Đặng Hà Hữu Phước, Trưởng khoa cấp cứu Bệnh viện đa khoa Đồng Nai chia sẻ đây là ca bệnh rất khó và cũng rất khó quên. Vì bệnh nhân bị nhồi máu cơ tim cấp, nhập viện trong tình trạng rất nặng do bị nhồi máu cơ tim cấp thành dưới và thất phải.

TS-BS Trần Chí Cường khám sàng lọc bệnh đột quỵ cho bệnh nhân tại Bệnh viện đa
khoa Đồng Nai

Ưu điểm của kỹ thuật can thiệp

Đây là một thủ thuật đưa một loại ống thông nhỏ (catheter) từ động mạch đùi lên lòng động mạch bị tắc rồi nong và đặt stent (giá đỡ) để làm tái thông dòng máu bị tắc nghẽn. Khác với phẫu thuật, kỹ thuật can thiệp nhẹ nhàng hơn, ít đau, ít ảnh hưởng tới các cơ quan trong cơ thể, ít biến chứng và thời gian hồi phục ngắn hơn. Tuy nhiên, đây là một kỹ thuật khó, đòi hỏi độ chính xác cao, đội ngũ bác sĩ phải có tay nghề giỏi cùng hệ thống máy móc, trang thiết bị hiện đại mới có thể triển khai được.

Bác sĩ Phước cho biết trong quá trình cấp cứu bệnh diễn tiến rất nặng, có 2 lần ngưng tim, rung thất nhưng đều được cấp cứu thành công. Các bác sĩ đã tiến hành can thiệp động mạch vành cho bệnh nhân bằng cách đã đặt ống thông từ động mạch đùi phải lên động mạch vành phải, hút huyết khối gây tắc nghẽn và đặt stent vào chỗ hẹp để thông động mạch vành phải giúp máu lên tim trở lại, bệnh nhân mau hồi phục.

* Cơ hội "vàng" cho bệnh nhân đột quỵ

Mới đây, Bệnh viện đa khoa Đồng Nai đã triển khai thêm một kỹ thuật mới trong cấp cứu đột quỵ đó là can thiệp nội mạch (hay còn gọi là can thiệp mạch máu não). TS-BS Trần Chí Cường, Chủ tịch Hội can thiệp thần kinh TP.Hồ Chí Minh, Trưởng đơn vị đào tạo can thiệp thần kinh - đột quỵ Đại học Y dược TP.Hồ Chí Minh là người trực tiếp chuyển giao kỹ thuật mới cho các bác sĩ Bệnh viện đa khoa Đồng Nai, cho biết kỹ thuật can thiệp mạch máu não được xem là kỹ thuật điều trị duy nhất hàng đầu hiện nay cho điều trị tắc nghẽn mạch máu lớn trên não do đột quỵ, giúp cứu sống bệnh nhân bị đột quỵ trong thời gian vàng là trước 6 giờ tính từ khi bị đột quỵ.

Bệnh nhân Nguyễn Gia Lâm, ở xã Gia Kiệm huyện Thống Nhất vui vẻ khi hồi phục vận động sau ca can thiệp mạch máu não do nhồi máu não tái phát.

Bệnh nhân đầu tiên đã được Bệnh viện đa khoa Đồng Nai cứu sống nhờ phương pháp can thiệp nội mạch là bà Cao Thị Vỹ, 73 tuổi, ngụ tại xã Phước Tân, TP. Biên Hòa bị tắc nghẽn động mạch thân nền, gây nhồi máu não cấp, nay đã hồi phục sức khỏe và vận động bình thường. Bà Vỹ đã được các

bác sĩ can thiệp mạch máu não bằng cách đưa dụng cụ qua động mạch đùi lên vị trí động mạch ở não bị tổn thương để nong và hút huyết khối gây tắc nghẽn, giúp tái lập lưu thông dòng máu lên não.

Sẽ thành lập đơn vị đột quy tại Bệnh viện đa khoa Đồng Nai

Theo thông tin từ Bệnh viện đa khoa Đồng Nai, bệnh viện đã trang bị đầy đủ cơ sở vật chất để triển khai các ca can thiệp mạch máu não. Hiện bệnh viện đã có bác sĩ được thu hút về để triển khai kỹ thuật này và đang tiếp tục đào tạo nguồn nhân lực để triển khai thực hiện, tiến tới thành lập đơn vị đột quy tại Bệnh viện đa khoa Đồng Nai. Qua đó giúp người dân hưởng được dịch vụ, kỹ thuật cao mà không cần phải đi xa, tốn kém chi phí đi lại cũng như thời gian chờ đợi.

Việc triển khai can thiệp mạch máu não rất hiếm các bệnh viện tuyến tỉnh có thể làm được. Không chỉ giúp cấp cứu bệnh nhân đột quy não còn tạo cơ hội điều trị dự phòng đột quy não cho bệnh nhân có nguy cơ cao là tăng huyết áp, hút thuốc lá, uống rượu bia, thừa cân, béo phì, bệnh đái tháo đường hoặc đã từng bị đột quy... Vì vậy, đối với bệnh đột quy, việc tầm soát, chẩn đoán sớm và điều trị phòng ngừa phải đặt lên hàng đầu vì đến khi xảy ra đột quy rồi điều trị rất khó khăn, tốn kém, nguy cơ tàn phế, thậm chí tử vong rất cao.

Thông qua chương trình khám tầm soát bệnh đột quy tại Bệnh viện đa khoa Đồng Nai đã chẩn đoán được nhiều bệnh nhân có nguy cơ bị đột quy hoặc bị đột quy tái phát. Nhiều bệnh nhân đã được can thiệp mạch máu não kịp thời giúp ngăn ngừa được bệnh đột quy hoặc ngăn ngừa đột quy tái phát, ngăn ngừa được nguy cơ tàn phế, tử vong. Do đó, việc triển khai được can thiệp mạch máu não tại Bệnh viện đa khoa Đồng Nai tạo một cơ hội rất lớn trong cấp cứu và điều trị dự phòng bệnh đột quy cho bệnh nhân trong tỉnh và các vùng lân cận.

Bài và ảnh: Ngọc Thu

Bài 2: Ứng dụng nhiều kỹ thuật can thiệp cao

Hiện nay, các bệnh viện tuyến tỉnh tiếp tục phát triển thêm nhiều kỹ thuật can thiệp chuyên sâu, đáp ứng nhu cầu điều trị ngày càng cao và đa dạng của bệnh nhân tại Đồng Nai và các vùng lân cận, góp phần tích cực vào sự phát triển của y tế tỉnh nhà.

TS.BS Phạm Minh Ánh, Trưởng khoa Phẫu thuật mạch máu Bệnh viện Chợ Rẫy TP Hồ Chí Minh cùng các bác sĩ Bệnh viện đa khoa Thống Nhất thực hiện can thiệp đặt stent graft động mạch đầu tiên tại Đồng Nai (Ảnh CTV)

Kỹ thuật tim mạch can thiệp đã xuất hiện tại Đồng Nai gần 2 năm nay. Tuy nhiên, trong năm 2016, kỹ thuật này mới thực sự phát triển mạnh mẽ khi nhiều kỹ thuật khó, chuyên sâu đã được triển khai không chỉ để cấp cứu những ca nhồi máu cơ tim mà còn chữa nhiều ca bệnh lý mạch vành, tim bẩm sinh.

Bác sĩ Phạm Quang Huy, Trưởng Khoa Tim mạch can thiệp Bệnh viện đa khoa Thống Nhất cho biết việc triển khai can thiệp đặt stent graft động mạch tại Đồng Nai mở ra khả năng điều trị chuyên sâu, nhẹ nhàng hơn nhưng không kém phần hiệu quả cho bệnh nhân bị phình động mạch chủ có nguy cơ vỡ. Để thực hiện thành công kỹ thuật này cần có cơ sở phù hợp, tốt nhất là 1 phòng can thiệp tim mạch đạt chuẩn phòng mổ. Đồng thời cần có đội ngũ nhân sự được đào tạo bài bản, phối hợp nhịp nhàng, ăn ý giữa các ê kíp gây mê hồi sức, phẫu thuật mạch máu và can thiệp tim mạch.

*** Phát triển mạnh mẽ**

Trung tâm tim mạch can thiệp của Bệnh viện đa khoa Thống Nhất đã triển khai thực hiện thêm 262 kỹ thuật cao về tim mạch. Trong đó, trung tâm đã thực hiện thành công các ca khó như: bít lỗ Còng ống động mạch bằng nút Occlutech; Nong hẹp khít van 2 lá bằng bóng Inoue có sự hỗ trợ của siêu âm tim qua thực quản; Bít thông liên nhĩ lỗ lớn đường kính tới 28 mm bằng dù Figulla Flex II; Can thiệp tổn thương thân chung động mạch vành trái và bóc tách đoạn gần động mạch liên thất trước có sự hỗ trợ của siêu âm trong lòng mạch vành; Can thiệp thành công nhiều tổn thương mạch vành khó và phức tạp...

Bác sĩ Phạm Quang Huy, Trưởng khoa Tim mạch can thiệp Bệnh viện đa khoa Thống Nhất cho biết, qua gần 2 năm đi vào hoạt động, Trung tâm Tim mạch can thiệp Bệnh viện đa khoa Thống Nhất cơ bản đáp ứng được nhu cầu của bệnh nhân về tim mạch can thiệp. Các kỹ thuật thực hiện đều đạt kết quả tốt. Riêng mảng mạch vành kết quả rất khích lệ, tỷ lệ can thiệp thành công đạt gần 97%; can thiệp thành công tổn thương mạch vành khó đạt tới 95%, ít xảy ra biến chứng, hồi phục tốt.

Các bác sĩ Khoa tim mạch can thiệp Bệnh viện đa khoa Đồng Nai thực hiện một ca can thiệp tim mạch cho một bệnh nhân nhồi máu cơ tim. (Ảnh: Đặng Ngọc)

Tương tự, tại Bệnh viện đa khoa Đồng Nai, dưới sự hỗ trợ của các bác sĩ ở Viện Tim TP.Hồ Chí Minh, các bác sĩ Khoa Tim mạch can thiệp cũng thực hiện được rất nhiều kỹ thuật khó của can thiệp tim mạch như: kỹ thuật bít dù; nhồi máu cơ tim có tổn thương tắc động mạch vành mạn tính; đau thắt ngực ổn định và ca đau thắt ngực không ổn định dù đã đặt stent mạch vành nhưng vẫn còn hẹp nên phải tiếp tục thông mạch...

Bác sĩ Nguyễn Đình Niệm, trưởng Khoa Tim mạch can thiệp, Bệnh viện đa khoa Đồng Nai cho biết số ca nhập viện cấp cứu do nhồi máu cơ tim cấp rất nhiều. Gần 1,5 năm triển khai can thiệp tim mạch, bệnh viện đã thực hiện gần 300 ca nhồi máu cơ tim cấp/hơn 900 ca tim mạch can thiệp đã thực hiện, với tỷ lệ thành công khá cao, chiếm gần 98%, cứu sống hàng trăm trường hợp nhồi máu cơ tim cấp.

"Lối thoát" cho bệnh phình động mạch chủ

Bên cạnh các bệnh tim mạch, nhồi máu não, nghẽn mạch máu não, bệnh phình động mạch chủ bụng, động mạch chủ ngực cũng đang là một trong những bệnh không lây nhiễm ngày càng có nhiều người mắc bệnh. Gọi là phình động mạch chủ khi một đoạn của động mạch này giãn lớn hơn 50% đường kính bình thường. Đoạn nào của động mạch chủ cũng có thể bị phình, thường gặp nhất là ở động mạch chủ bụng. Nguy cơ của phình động mạch chủ là tiếp tục tiến triển, dẫn đến bóc tách, đặc biệt đáng sợ là biến chứng vỡ, gây tử vong rất cao và rất nhanh nếu không được cấp cứu kịp thời và xử lý phù hợp do thiếu máu cấp.

Bệnh nhân Vũ Văn Vọng, 75 tuổi, ngụ tại phường Tân Biên (TP. Biên Hòa) thoát khỏi nguy kịch nhờ 3 lần được làm các kỹ thuật can thiệp tại Bệnh viện đa khoa Thống Nhất (Ảnh: N.Thư)

Hiện nay, tại Bệnh viện đa khoa Đồng Nai và Bệnh viện đa khoa Thống Nhất đều đã triển khai mổ hở để thay đoạn động mạch chủ bị phình bằng mạch máu nhân tạo. Tuy nhiên, đây là phẫu thuật lớn, kỹ thuật khó tác động tới toàn bộ các cơ quan trong cơ thể nên thời gian hồi phục sau mổ thường kéo dài. Riêng đối với phình động mạch chủ ngực, phẫu thuật cần có sự hỗ trợ của máy tim phổi nhân tạo.

Đặc biệt, dưới sự hỗ trợ của TS-BS Phạm Minh Ánh, Trưởng khoa Phẫu thuật mạch máu Bệnh viện Chợ Rẫy TP. Hồ Chí Minh, Bệnh viện đa khoa Thống Nhất là bệnh viện đầu tiên trong tỉnh vừa triển khai can thiệp đặt stent graft động mạch chủ bụng. Đây là một kỹ thuật mới, tiên tiến, còn ít được triển khai ở bệnh viện tuyến trung ương và rất hiếm triển khai thực hiện các bệnh viện tuyến tỉnh. Với kỹ thuật này, từ động mạch đùi, các bác sĩ đưa dụng cụ vào lòng mạch máu lên đến vị trí khối phình động mạch chủ, bung stent graft để máu không còn lưu thông vào khối phình, từ đó ngăn ngừa được nguy cơ vỡ.

Nhờ Bệnh viện đa khoa Thống Nhất triển khai kỹ thuật này nên ông Vũ Văn Vọng, 75 tuổi, ngụ tại phường Tân Biên (TP.Biên Hòa) bị phình động mạch chủ bụng thoát khỏi các nguy cơ khi mô hồ. Theo người nhà của ông Vọng, đây là lần thứ 3 ông được các bác sĩ thực hiện kỹ thuật can thiệp. 2 lần trước là can thiệp đặt stent động mạch vành, can thiệp nong động mạch thận. Với tuổi cao sức yếu, lại mang trong mình nhiều bệnh mãn tính, nếu không nhờ các kỹ thuật can thiệp, với nhiều bệnh nặng như trên ông Vọng sẽ rất khó vượt qua.

Bài và ảnh: Ngọc Thu